

Fenomen długowieczności

Tomasz Frąckowiak

Fenomen długowieczności

Perspektywa psychologiczna

Na podstawie badań nad stulatkami

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2019

Recenzje:

prof. dr hab. Maria Kielar-Turska

dr hab. Maria Straś-Romanowska, prof. UWr

dr hab. Piotr Sorokowski, prof. UWr

Redaktor prowadząca:

Anna Raciborska

Redakcja i korekta

Aleksandra Malek

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano grafikę

Hourglass counts down the time on the sunset pond

© Copyright Fotolia / #218000674 / Vadym

Copyright for this edition © 2019

by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Copyright © 2019 by Uniwersytet Wrocławski & Author

**Publikacja sfinansowana przez Wydział Nauk Historycznych
i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego**

ISBN 978-83-65390-11-0

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: TOTEM, Inowrocław

Mamie i Tacie

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	11
1. Podstawy teoretyczne	14
1.1. Przesłanki badań	14
1.2. Dotychczasowy stan wiedzy na temat długowieczności	17
1.2.1. Demografia długowieczności	17
1.2.2. Poczucie jakości życia osób długowiecznych	18
1.2.3. Cechy osobowości osób długowiecznych	25
1.2.4. Doświadczenia autobiograficzne osób długowiecznych	28
1.2.5. Sposób życia osób długowiecznych	31
2. Problematyka i metodologia badań	42
2.1. Organizacja badań i charakterystyka badanej grupy	42
2.2. Podstawowe problemy badawcze i model badań	43
2.2.1. Szczegółowe problemy badawcze dotyczące poczucia jakości życia osób długowiecznych	45
2.2.2. Szczegółowe problemy badawcze dotyczące cech osobowości osób długowiecznych	48
2.2.3. Szczegółowe problemy badawcze dotyczące doświadczeń autobiograficznych osób długowiecznych	50
2.2.4. Szczegółowe problemy badawcze dotyczące sposobu życia osób długowiecznych	57
2.3. Sposób analizy i prezentacji wyników badań	62
2.3.1. Sposób analizy i prezentacji wyników badań ilościowych	62
2.3.2. Sposób analizy i prezentacji wyników badań jakościowych	63
3. Interpretacja wyników badań ilościowych	72
3.1. Charakterystyka demograficzna badanej grupy	72
3.2. Poczucie jakości życia osób długowiecznych	73
3.3. Cechy osobowości osób długowiecznych	78
3.4. Poczucie jakości życia a cechy osobowości osób długowiecznych	81
3.5. Podsumowanie wyników badań ilościowych	87
4. Interpretacja wyników badań jakościowych	89
4.1. Studium Pana Stefana Modrzejewskiego (105 lat)	89
A. Prezentacja osoby badanej	89
B. Doświadczenia autobiograficzne	89
C. Doświadczanie długowieczności	100
D. Sposób życia	109

4.2. Studium Siostry Benedykty – Kazimiery Rokickiej (102 lata)	111
A. Prezentacja osoby badanej	111
B. Doświadczenia autobiograficzne	111
C. Doświadczenie długowieczności	122
D. Sposób życia	133
4.3. Studium Pana Zbysława Nejmana (100 lat)	136
A. Prezentacja osoby badanej	136
B. Doświadczenia autobiograficzne	136
C. Doświadczenie długowieczności	149
D. Sposób życia	160
4.4. Studium Pana Michała Sebzdy (100 lat)	163
A. Prezentacja osoby badanej	163
B. Doświadczenia autobiograficzne	163
C. Doświadczenie długowieczności	172
D. Sposób życia	182
4.5. Studium Pani Michaliny Bober-Hawryszczyszyn (100 lat)	185
A. Prezentacja osoby badanej	185
B. Doświadczenia autobiograficzne	185
C. Doświadczenie długowieczności	193
D. Sposób życia	199
4.6. Studium Pani Anny Pomianowskiej (96 lat)	201
A. Prezentacja osoby badanej	201
B. Doświadczenia autobiograficzne	201
C. Doświadczenie długowieczności	212
D. Sposób życia	222
4.7. Studium Pani Anny Żmijowskiej (94 lata)	223
A. Prezentacja osoby badanej	223
B. Doświadczenia autobiograficzne	224
C. Doświadczenie długowieczności	235
D. Sposób życia	244
5. Podsumowanie danych jakościowych	247
5.1. Doświadczenia autobiograficzne osób długowiecznych	247
5.2. Doświadczenie długowieczności – model dziewiątego etapu rozwoju psychospołecznego	250
5.2.1. Doświadczenie długowieczności w wymiarze psychofizycznym	252
5.2.2. Doświadczenie długowieczności w wymiarze psychospołecznym	253
5.2.3. Doświadczenie długowieczności w wymiarze podmiotowym	255
5.2.4. Doświadczenie długowieczności w wymiarze duchowym	256
5.3. Sposób życia osób długowiecznych	258
6. Poczucie jakości życia osób długowiecznych w kontekście cech osobowości, doświadczeń autobiograficznych i sposobu życia – synteza badań ilościowych i jakościowych	260
Zakończenie	263

Bibliografia	264
Załączniki	275
Załącznik 1. Przykłady wybitnej aktywności twórczej stulatków	275
Załącznik 2. Kwestionariusz Poczucia Jakości Życia	278
Załącznik 3. Klucz do Kwestionariusza Poczucia Jakości Życia	281
Załącznik 4. Skala ogólnego bilansu emocjonalnego doświadczeń autobiograficznych	281
Załącznik 5. Metoda badania sposobu życia	282
Załącznik 6. Skala wartości afektywnych <i>Koła</i> B. Shalita	283
Załącznik 7. Prezentacja wyników badań ilościowych	284
Załącznik 8. Instrukcja dla sędziów kompetentnych	327
Załącznik 9. Transkrypcja historii życia (Pan Stefan Modrzejewski)	329
Załącznik 10. Transkrypcja wywiadu na temat doświadczenia długowieczności (Pan Stefan Modrzejewski)	339
Załącznik 11. Przykład obliczania wyników procedury sędziów kompetentnych	343
Załącznik 12. Transkrypcja rozmowy, która towarzyszyła badaniu <i>Kołem</i> Shalita (Pan Stefan Modrzejewski)	355
Załącznik 13. Transkrypcja historii życia (Siostra Benedykta)	357
Załącznik 14. Transkrypcja wywiadu na temat doświadczenia długowieczności (Siostra Benedykta)	365
Załącznik 15. Transkrypcja rozmowy, która towarzyszyła badaniu <i>Kołem</i> Shalita (Siostra Benedykta)	374
Załącznik 16. Transkrypcja historii życia (Pan Zbysław Nejman)	376
Załącznik 17. Transkrypcja wywiadu na temat doświadczenia długowieczności (Pan Zbysław Nejman)	383
Załącznik 18. Transkrypcja rozmowy, która towarzyszyła badaniu <i>Kołem</i> Shalita (Pan Zbysław Nejman)	389
Załącznik 19. Transkrypcja historii życia (Pan Michał Sebzda)	391
Załącznik 20. Transkrypcja wywiadu na temat doświadczenia długowieczności (Pan Michał Sebzda)	399
Załącznik 21. Transkrypcja rozmowy, która towarzyszyła badaniu <i>Kołem</i> Shalita (Pan Michał Sebzda)	406
Załącznik 22. Transkrypcja historii życia (Pani Michalina Bober- -Hawryszczyszyn)	408
Załącznik 23. Transkrypcja wywiadu na temat doświadczenia długowieczności (Pani Michalina Bober-Hawryszczyszyn)	413
Załącznik 24. Transkrypcja rozmowy, która towarzyszyła badaniu <i>Kołem</i> Shalita (Pani Michalina Bober-Hawryszczyszyn)	419
Załącznik 25. Transkrypcja historii życia (Pani Anna Pomianowska)	421
Załącznik 26. Transkrypcja wywiadu na temat doświadczenia długowieczności (Pani Anna Pomianowska)	431
Załącznik 27. Transkrypcja rozmowy, która towarzyszyła badaniu <i>Kołem</i> Shalita (Pani Anna Pomianowska)	438
Załącznik 28. Transkrypcja historii życia (Pani Anna Żmijowska)	441

Załącznik 29. Transkrypcja wywiadu na temat doświadczania długowieczności (Pani Anna Żmijowska)	452
Załącznik 30. Transkrypcja rozmowy, która towarzyszyła badaniu <i>Kotem</i> Shalita (Pani Anna Żmijowska)	459
Załącznik 31. Prezentacja syntezy danych z badań ilościowych i jakościowych	462
Fotografie	466
Indeks nazwisk	480